

 Luister naar

Het parelsnoer van de schepping glijdt ons uit handen en er is geen houden meer aan

OPINIE De tentoonstelling 'Secret Garden' heeft iets van een kruisweg met verschillende staties om bij stil te staan en te mediteren, schrijft Jaap Dekker in dit theologenblog.

Jaap Dekker • bijzonder hoogleraar 'Bijbelonderzoek en christelijke identiteit' op de Henk de Jong-leerstoel

dinsdag 28 februari 2023 om 13:00 aangepast 2 maart 2023 18:39

'De Miedema's hebben hun fantasie de vrije loop gelaten en presenteren Jeroen Bosch-achtige fabeldieren die in harmonie met mensen samenleven.'

beeld nd

Het begin van de veertigdagentijd is een goed moment om de 'Secret Garden' te bezoeken. Het kan nog net, want deze expositie in het Stedelijk Museum van Kampen

loopt binnenkort af. Rond het thema 'zorg voor de schepping' geven enkele kunstenaars uitdrukking aan hun verlangen naar het paradijs. Centraal staat een beeld van keramiek dat Carolein Smit in opdracht van het museum heeft gemaakt over 'het achtste werk van barmhartigheid'.

Paus Franciscus heeft in 2016, onder de indruk van de gevolgen van de klimaatcrisis, 'zorg voor de schepping' als achtste werk van barmhartigheid aan de traditionele zeven werken toegevoegd. Smit heeft dit fraai vormgegeven in een Madonna die parels huilt op haar groen gekleurde bloemenjurk die symbool staat voor de schepping.

'Het parelsnoer van de schepping glijdt haar met ontzetting uit de handen; er lijkt geen houden meer aan', licht ze toe. Dit kunstwerk geeft uitdrukking aan de schoonheid én kwetsbaarheid van de schepping.

De voorstelling van de huilende Madonna helpt mij om zorg voor de schepping met de veertigdagentijd te verbinden. Die verbinding wordt versterkt door een keramisch beeld van Maria met kind die Smit beide, enigszins choquerend, als skelet heeft vormgegeven.

De teloorgang van de schepping confronteert de mens ook met zijn eigen sterfelijkheid. De beelden van Smit met haar veelvuldig gebruik van skeletsymboliek nodigen ertoe uit om die vergankelijkheid onder ogen te zien. Nog krachtiger spreekt een volledig zwart vormgegeven Man van Smarten die het lijden van de mensheid en het offer van Christus symboliseert.

prachtige tuin

Zelf tekent Carolein Smit aan dat er 'nog veel tranen vergoten moeten worden om de prachtige tuin, die de aarde is, te herstellen en haar schoonheid terug te geven'. 'Secret Garden' heeft iets van een kruisweg met verschillende staties om bij stil te staan en te mediteren.

Van de huilende Madonna met haar parels gaat het eerst naar beelden die de bezoeker bepalen bij zijn eigen sterfelijkheid om via de Zwarte Man van Smarten uiteindelijk bij de kleurige tekeningen van de gebroeders Harry, Hessel en Peter Miedema uit te komen. Zij verbeelden een toekomst die aan de gebrokenheid voorbij is. De opbouw van deze expositie is goed doordacht. Geen paradijsvisioenen zonder eerst de confrontatie met de teloorgang van de schepping en met het lijden van Christus.

De Miedema's hebben hun fantasie de vrije loop gelaten en presenteren Jeroen Boschachtige fabeldieren die in harmonie met mensen samenleven. Die fabeldieren zijn niet echt aan mij besteed, maar het verlangen naar harmonie in de schepping is herkenbaar en is ook nauw met Christus verbonden.

dromende profeten

Treffend brengt Marcus dat in zijn evangelie tot uitdrukking als hij opmerkt dat Jezus tijdens zijn veertig dagen in de woestijn tussen de wilde dieren leefde (Marcus 1:13). Dat zinspeelt op het visioen van de profeten en anticipeert op het herstel van de prachtige tuin die de aarde van oorsprong is.

Ook de bijbelse profeten dromen van dat herstel. Vaak geven zij hun boodschap vorm met beelden die zij aan de schepping ontleen: een aarde die treurt en verwelkt (Jesaja 24:4), vogels en vissen die uitsterven (Hosea 4:3; Jeremia 12:4), maar ook een wolf en een lam die eens samen zullen weiden (Jesaja 11:6; 65:25).

Een veelvoorkomend misverstand is dat het daarin enkel om dichterlijke versieringen gaat. Maar net als kunstenaars dagen ook profeten met hun beelden uit om de werkelijkheid niet enkel vanuit het perspectief van de mens te bezien. Of het moet het perspectief van die ene Mens zijn, de Man van Smarten die het lijden van heel de schepping draagt en die het parelsnoer komt helen.

Jaap Dekker is bijzonder hoogleraar 'Bijbelonderzoek en christelijke identiteit' op de Henk de Jong-leerstoel. Hij schrijft dit artikel als lid van de gezamenlijke onderzoeksgroep BEST (Biblical Exegesis and Systematic Theology) van de Theologische Universiteiten in Apeldoorn en Kampen.

► **Meer theologenblogs lezen.** Ga naar nd.nl/theologenblog

Dit is een opiniebijdrage. De mening van de auteur is niet per se het standpunt van de redactie. Wilt u reageren? Stuur dan een brief (maximaal 200 woorden) naar opinie@nd.nl